

Konferenca Next Library

Barbara Cesar
Mestna knjižnica Ljubljana
barbara.cesar@mkj.si

Aarhus, 2.-5. junij 2019

Next Library' je konferenca, ki na enem mestu poveže in združi različne vrste knjižničnih delavcev iz različnih tipov knjižnic ter tudi vse, ki so s knjižnicami povezani; računalničarji in razvijalci IT opreme, oblikovalci, arhitekti, kreativci, univerzitetni profesorji in druga zainteresirana javnost. Konferenca je zanimiva prav zato, ker odpira širše poglede na kulturološke pojave v družbi, se ukvarja z aktualnimi družbenimi vprašanji, potrebami ljudi in na ta način vodi k razmisleku kaj si v prihodnje želimo, kakšne storitve, kakšno knjižnico, kakšen prostor in kakšne vsebine.

Konferenco so prvič organizirali leta 2009 v Aarhusu na Danskem, zadnjih nekaj let si prizadevajo, da bi konferenca, vsako drugo leto, gostovala po različnih mestih in državah sveta. Tako je že bila npr. v Reykjaviku, Oslu, Stockholmu, Chicagu, lani v Berlinu, naslednje leto bo konferenco gostilo avstralsko mesto Brisbane. V Aarhusu se je letos zbralo 400 udeležencev iz 43 držav, konferenca je potekala v knjižnici DOKK1 (2015), ki ni le knjižnica, ampak kulturno središče, upravna enota in dnevno zbirališče meščank in meščanov Aarhusa.

Aarhus je drugo največje mesto in ima najmočnejše univerzitetno središče na

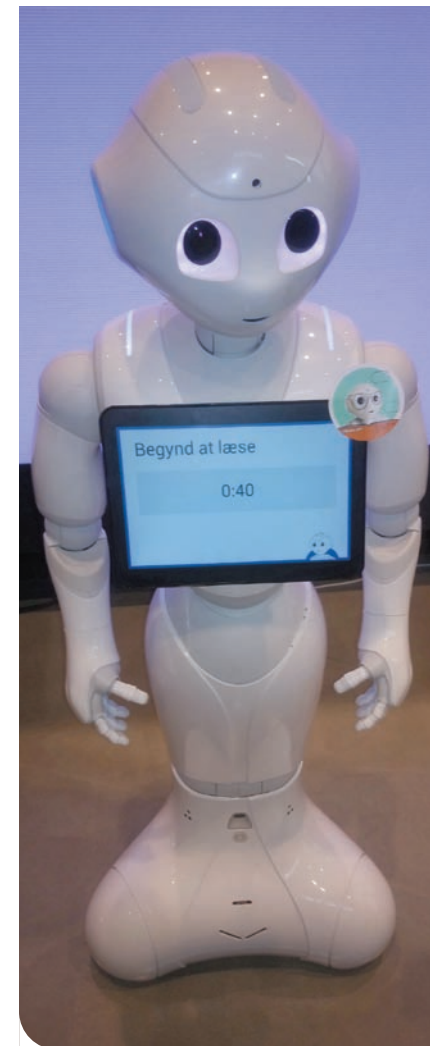
Danskem. Prav zaradi številčne študentske populacije in modernega ter udobnega načina življenja, je po zadnjih podatkih (1.1.2019) od skupno 277,086 prebivalcev Aarhusa, kar 48.506 mlajših od 18 let.² Zato ni presenetljivo, da so se letos organizatorji konference povezali z eno od fakultet³, ki je pomagala pri pripravi vsebin, predvsem pri vsebinah *pogovorov, ki zanetijo* (Ignite talks)⁴.

Za konferenco Next Library je značilno, da ni neke osrednje teme, ampak cela vrsta aktualnih tem, ki so na različne načine povezane s knjižnico in knjižničnimi praksami. Ključne besede in koncepti, ki so zaznamovali letošnjo konferenco in

■ Konferenčni dnevi so potekali tako, da sta bili vsak dan dve ključni predavanji (Keynote speakers), vmes pa različne predstavitve v obliki »pogovorov, ki zanetijo«⁴ (Ignite talks) ali udeležba na delavnicah, interakcijskih skupinah, laboratorijih itd.

bi jih lahko izpostavili so: novi prostori (fizični in mentalni), tehnologija, igre za ustvarjalno in inovativno življenje, trajnost.

Konferenca je bila zasnovana tako, da je bil prvi dan namenjen medsebojnemu spoznavanju udeležencev, in sicer v obliki organiziranih tematskih pohodov družjenja (mingling tours) v manjših skupinah. Udeleženci smo se morali, že ob registraciji na konferenco, prijaviti in odločiti kateri tematski skupini se bomo priključili. Preostali konferenčni dnevi so potekali tako, da sta bili vsak dan dve ključni predavanji (Keynote speakers), vmes pa različne predstavitve v obliki *pogovorov, ki zanetijo* ali udeležba

■ Predavanja in predavatelji na konferenci so bili zelo različni, od klasičnih primerov dobre prakse do »odštekanih«⁵ in navdihujočih. Zanimive so bile delavnice in IT laboratoriji, kjer so v veliki meri sodelovali tudi knjižničarji iz nove knjižnice Oodi v Helsinkih. Predstavili so robota na katerem otroci preizkusijo svoje veščine programiranja, uporabljajo ga tudi za to, da mu otroci berejo in na podlagi umetne inteligence se z njim lahko pogovarjajo o prebrani knjigi. Klasična oprema knjižničnih kreativnic so 3D tiskalniki, natisnjene izdelke dopolnjujejo z znanjem robotike. Vse delavnice za IT opismenjevanje izvajajo za to področje usposobljeni knjižničarji. Tudi v ZDA so knjižnice pravi poligon za testiranje novih robotov in aplikacij. Na ta način se ustvarjajo javno-zasebna partnerstva, knjižnicam omogočajo nove storitve, uporabnikom knjižnice pa seznanjanje z novimi tehnologijami, učenjem in uporabo le-teh.⁶

na delavnicah, interakcijskih skupinah, laboratorijih itd. Prvi dan so na skupnem večernem druženju razglasili tudi zmagovalca nagrade *Veselse do branja* (Joy of Reading Award)⁵. Izmed 28 projektov so za najboljšega razglasili projekt *Nal'ibali iz Južne Afrike*.

Spoznavanje udeležencev prvi dan na pohodu/turi druženja, je bil izredno pomemben, saj smo se med seboj spoznali, si izmenjali izkušnje, informacije in kontakte. Prav zato je bilo vzdušje ostale dni konference sproščeno in prijateljsko. Pohod, ki sem se ga udeležila jaz, je imel naslov: *Raziskovanje danskega dobrega počutja/Hygge: pohod za inspiracijo* (Exploring Danish Wellbeing/Hygge: An Inspiration tour). Vsaka točka, kjer smo se ustavili in pogovori ob tem, so bili izredno zanimivi, in sicer smo obiskali DOKK1, nato studio za oblikovanje in IT rešitve GEJST, botanični vrt, šli na streho trgovine Salling, na pokopališče in v pristanišče ter se vrnili nazaj na izhodišče v DOKK1. Skupno vsem tem postajam je bilo, da so to točke, ki jih prebivalci Aarhusa dnevno obiskujejo in uporabljajo. So prostori za druženje, inspiracijo in vsakdanje preživljanje časa, bodisi službeno ali zasebno.

Predavanja in predavatelji na konferenci so bili zelo različni, od klasičnih primerov dobre prakse do »odštekanih«⁵ in navdihujočih. Zanimive so bile delavnice in IT laboratoriji, kjer so v veliki meri sodelovali tudi knjižničarji iz nove knjižnice Oodi v Helsinkih. Predstavili so robota na katerem otroci preizkusijo svoje veščine programiranja, uporabljajo ga tudi za to, da mu otroci berejo in na podlagi umetne inteligence se z njim lahko pogovarjajo o prebrani knjigi. Klasična oprema knjižničnih kreativnic so 3D tiskalniki, natisnjene izdelke dopolnjujejo z znanjem robotike.

- 1 <http://www.nextlibrary.net>
- 2 <https://www.citypopulation.de/php/denmark-midtylland.php?cityid=11045, 2019>.
- 3 <https://www.p2pu.org/en/>
- 4 Ignite talks (žgoči govori) je koncept, kjer predavatelj v 5 minutah na 20 straneh (ppt, video, ...) predstavi svojo temo na čim bolj zanimiv in zabaven način.
- 5 <https://systematic.com/library-learning/awards/systematic-joy-of-reading/>
- 6 <https://shohanasite.wordpress.com/2016/12/04/ai-robot-and-library-a-new-dimension-in-lis/>
- 7 <https://newatlas.com/robotic-librarians-hit-books/43666/>

Vse delavnice za IT opismenjevanje izvajajo za to področje usposobljeni knjižničarji. Tudi v ZDA so knjižnice pravi poligon za testiranje novih robotov in aplikacij. Na ta način se ustvarjajo javno-zasebna partnerstva, knjižnicam omogočajo nove storitve, uporabnikom knjižnice pa seznanjanje z novimi tehnologijami, učenjem in uporabo le-teh.⁶

Pogovore, ki zanetijo (Ignite talks) bi v grobem lahko razdelila v dva sklopa.

Prvi sklop so predstavitve inovativnih rešitev za knjižnice in knjižničarsko delo. Na primer: popolna avtomatizacija opravi, kot so vračilo/ izposoja gradiva, selekcija gradiva po UDK, robotsko iskanje napačno vložnih knjig preko RFID sistema⁷, navigacijski robotski sistem, ki te na podlagi gradiva, ki ga vpišeš ali poveš odpelje do police, kjer se to gradivo nahaja. Različne mobilne aplikacije za samostojno uporabo knjižnice, npr: za izmenjavo gradiva med uporabniki (floating collections), za rezervacije gradiva, prostorov v knjižnici, udeležbe na delavnicah, prireditvah ...

Drugi sklop so bili primeri dela z uporabniki in projekti za uporabnike. Zanimiva je bila predstavitev primera dobre prakse v New York Public Library (Building libraries that empower and welcome youth from all backgrounds). Tam se načrtno ukvarjajo s specifično skupino otrok in mladostnikov. Leti izhajajo iz depriviligiranega okolja (običajno črnega ali latino-ameriškega). Imajo skupino knjižničark, ki se namensko ukvarjajo z njimi v smislu priprave dnevnega programa aktivnosti, ki jih izvajajo. Npr. vsak od otrok ima določeno zadolžitev- nekdo je zadolžen za redno zalivanje rož in čistočo, drugi za pomoč vrstnikom pri iskanju ali svetovanju za

■ **DOKK1** – kulturni center, knjižnica in upravna enota za prebivalce. Odprta l. 2015, Obsega okoli 60.000 m², ima pritličje in dve nadstropji, v tretjem nadstropju so zasebne pisarne. Knjižnica ima še vedno precej veliko zbirko, vse v prostem pristopu, obsega okoli 350.000 enot gradiva, tudi elektronskih in zvočnih knjig. Delovni čas knjižnice je od pon – pet od 8.00–22.00, sob–ned 10.00–16.00, knjižničarji so uporabnikom na voljo od 10.00–20.00, sicer pa je knjižnica povsem avtomatizirana in samopostrežna. Na voljo je več kot 1.100 sedežev za uporabnike, okoli 1000 parkirnih mest, veliko parkirišče za kolesa in neposredna bližina postaje za vlak (light rail). Knjižnica ima kavarno, zunanji pokriti del z mizami in klopmi, na vseh štirih straneh neba po eno otroško igrišče, ki simbolizira določene države v tistih smereh. Ima več manjših dvoran za dogodke in prireditve ter eno veliko koncertno dvorano, kjer so bila osrednja plenarna zasedanja. Knjižnica je zgrajena iz trpežnih in trajnostnih materialov, za hlajenje in ogrevanje uporabljajo vodo iz morja, na strehi so solarni paneli za elektriko, ki jo uporabljajo za razsvetlavo. Članstvo v knjižnici je brezplačno, v knjižnici lahko ješ, piješ, se pogovarjaš, družiš. V celi knjižnici je samo ena soba za tiho učenje. Foto: Villy Fink Isaksen

branje. Skupaj izvajajo delavnice, se učijo in delajo domače naloge ... V knjižnici se čutijo sprejeti in to jim daje dober občutek, da so v družbi koristni in sprejeti.

Ključni govorniki (Keynotespeakers) in osrednja predavanja so bila raznovrstna in boj ali manj zanimiva na enak način kot vse druge aktivnosti.

Prvo predavanje je imel dr. Herman Wasserman (University of Cape Town, Južna Afrika)⁸, govoril je o poglobljanju podatkovne demokracije, o potencialih in pasteh osebnih podatkov, ki jih uporabniki prostovoljno dajemo o sebi s tem, ko brskamo po spletu, uporabljamo aplikacije ipd. Poudaril je kako velika je vrzel (v prihodnosti pa bo še večja) med tistimi, ki znajo dobro uporabljati tehnologijo, da si z njo pomagajo ali se zavarujejo pred krajjo podatkov, imajo prave informacije ter med tistimi, ki so skoraj digitalno nepismeni. Ne gre le za enostavno uporabo računalnikov in aplikacij, ampak tudi za to, kakšne sledi

puščamo za sabo z uporabo le-teh. Kaj o nas lahko izvejo tisti, ki na podlagi teh podatkov ustvarjajo dobiček. Omenil je tudi, da je varovanje zasebnosti danes vedno bolj prestižna dobrina, ki si jo lahko privoščijo le najbolj vplivni in bogati posamezniki.

Drugo ključno predavanje je imela Louise Bernard (Obama Foundation, Chicago)⁹. Predstavila je projekt izgradnje nove javne površine oz. parka (Obama presidential Center), kjer bodo v prostor umeščene tri javne zgradbe: splošna knjižnica Baracka Obame, Muzej znanosti industrije ter predsedniški forum. V Chicagu imajo trenutno 81 lokacij manjših splošnih knjižnic, s tem načrtom pa bi manjše enote uknili in jih združili v eno, multifunkcijsko splošno knjižnico po vzoru DOKK1 ali drugih skandinavskih knjižnic.

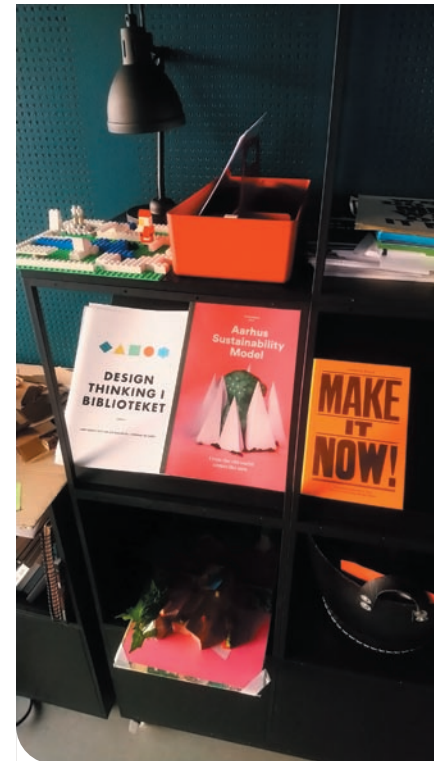
⁸Herman Wasserman je profesor medijskih študij in direktor centra za film in medijske študije na univerzi Cape Town v Južni Afriki (več: <http://www.cfms.uct.ac.za/fam/staff/wasserman>)

⁹<https://www.obama.org/the-center/>

¹⁰<https://burningman.org/>

Tretje ključno predavanje je bilo predstavitev projekta Burning Man¹⁰, ki ga je predstavil Christopher Breedlove. Gre za festival, ki se vsako leto odvija v puščavi Black Rock v Nevadi, je ključni poudarek v gradnji skupnosti in mest (čeprav le začasnih), prostor ustvarjalnosti in iger za odrasle, neskončne možnosti za kreativnost in druženje. Nekateri projekt primerjajo s sodobnimi hipijevskimi zabavami za belopolte in premožne. V povezavi s sodobnimi splošnimi knjižnicami bi potegnili vzporednice z zbirališčem za druženje, kreativnost, zabavo in igre. To je bil tudi osnovni motiv predavanja na konferenci Next Library.

Ključna predavanja je zaključila predsednica IFLA organizacije, Gloria Perez Salmeron, ki je v govoru podarila

■ **GEJST studio za oblikovanje in IT rešitve** – sprejel nas je direktor Jesper Broberg Bang, ki nam je predstavil njihovo delo. Ukvarjajo se z digitalnimi rešitvami, komuniciranjem, oblikovanjem. Njihovo prvo vodilo je, da se inovacije začnejo s pogledom v vsakdanje življenje resničnih ljudi. Zato sodelujejo tudi s knjižnico, saj so potrebe in navade uporabnikov lahko koristen poligon za rast novih idej. Predstavil je pomen prostora, delovnega okolja in pogojev, ki so pomembni stimulatívni dejavniki za njegove zaposlene. Prav tako pa tudi dobra kava, sprostitvev med delovnim časom ter učinkovitost znotraj 30–35 urnega delovnika na teden.

pomembnost knjižnic in profesionalnih knjižničarjev ter njihov vpliv na družbo. S spodbudnim in sproščenim pristopom je nagovorila udeležence, konferenca pa se je s tem zaključila na najlepši način, z idejami in energijo za delo naprej.

Sama sem konferenco, ki sem se je udeležila ob podpori ZBDS in Mestne knjižnice Ljubljana, doživela kot enkratno izkušnjo. Vzdušje je izredno sproščeno, hkrati pa mnoge teme izrisujejo pogled

■ **SALLING** – običajna trgovina z neobičajno streho in »odskočno desko«, ki sega čez streho stavbe in odpira pogled na mesto s ptiče perspektive. Streha, ki je odprta in brezplačno dostopna vsem je ob odprtju trgovine postala prava turistična atrakcija.

naprej, nove trende in pristope, ki jih vedno bolj skušamo uveljavljati tudi v slovenskih knjižnicah. V splošnih knjižnicah imamo veliko skupnih tem, podobnih projektov in idej ter pogledov na to, kaj si želimo. Seveda ne moremo mimo prostorskih in finančnih omejitev, vendar

tudi brez tega skušamo uporabnikom ponuditi sodobne storitve, ki jih kreiramo po njihovih potrebah in željah. Všeč mi je bila izredna samostojnost in ozaveščenost uporabnikov o tem, da je knjižnica javno dobro in prostor, s katerim lepo in skrbno ravna in spoštujejo drug drugega.●

Pohod/tura druženja (mingling tour) na temo odkrivanja danskega dobrega počutja/hygge je potekal po sledeči poti: DOKK1, studio za oblikovanje in IT rešitve GEJST, botanični vrt, streha trgovine Salling, pokopališče, pristanišče, DOKK1.

Botanični vrt (Greengarden, Aarhus) – umeščen v park in vsakdanje sprehajališče za prebivalce in je del Muzeja znanosti. Ima rastline razdeljene v štiri različne podnebne pasove oz. klimatske razmere. Najbolj atraktiven je tropski del, kjer se lahko povzpneš na vrh bananovca, kjer je majhna hišica na drevesu.

Pokopališče – videti je kot park, kjer ljudje posedajo na klopih, na travi, se družijo, pridejo na oddih. Na prvi pogled težko ugotoviš, da gre za pokopališče. Ogljed pokopališča je bil ena od točk, ki prav tako lahko nudi prostor za inspiracijo ali premislek o stvareh ki jih počnemo in postavljanje prioritete, kaj je v življenju zares pomembno.

Pristanišče – voda, morje, veter, tovarne ladje ... so sestavni del Aarhusa (in nasploh Danske) in njenih prebivalcev. Morje je tako čisto, da se lahko kopajo, zato so ob obali uredili prijetna kopališča, manjši center za vodne aktivnosti, vzdolž obale pa klopi za posedanje, enostavne montažne hišice s sladoledom in kavo, prigrizki. Kljub mrzli vodi in, za nas, nizkim temperaturam in vetru, je ob obali vedno zelo živahno. Pristanišče za ogromne ladje tako ni nek ločen del mesta, kamor redko zaideš, ampak sestavni del zabave in družabnega življenja.